

Ville Merinen sd

## Kirjallinen kysymys alle 23-vuotiaiden hoitoon pääsystä

### Eduskunnan puhemiehelle

Alle 23-vuotiaiden lasten ja nuorten terapiatakuu tuli voimaan 1.5.2025. Terapiatakuun mukaisesti lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten tulee päästä lyhytpsykoterapiaan tai määrämuotoiseen lyhytinterventioon viimeistään 28 vuorokauden kuluessa tarpeen toteutumisesta. Lakimuutoksen tavoitteena oli nopeuttaa lasten ja nuorten pääsyä hoitoon erilaisissa mielenterveyden haasteissa.

Terapiatakuun käytännön toimeenpanosta on kuitenkin esitetty huolia. Hyvinvointialueiden valmiudet uudenlaisten hoitomuotojen, määrämuotoisten lyhytinterventioiden ja lyhytpsykoterapioiden, järjestämiseen olivat lain voimaan tullessa vaihtelevat ja alueiden haastava taloustilanne voi vaikeuttaa lain toimeenpanoa ja hoitoon pääsyn toteutumista tavoiteajassa. Huolta on ollut myös siitä, miten alueiden käyttöönottatut hoitomuodot vastaavat nuorten tarpeisiin. Saatavilla olevien seurantatietojen perusteella ei kaikilta osin ole selvää, kuinka moni nuori pääsee tosiasiaassa hoitoon 28 vuorokauden määräajassa, millaisiin hoitomuotoihin he päätyvät ja vastaako tarjottu hoito nuorten tarpeita ja tutkittua näyttöä.

Lisäksi asiantuntijat ovat korostaneet, että terapiatakuu kattaa vain osan nuorten mielenterveyden tuen tarpeista, eikä sen toimeenpano saa johtaa muiden palvelujen kaventumiseen. On tärkeää arvioida, toteutuuko hoitoon pääsy terapiatakuun tarkoituksen mukaisesti kaikilla hyvinvointialueilla, miten nuoret ohjautuvat oikeinlaisten hoitojen pariin ja ovatko käytössä olevat hoitomenetelmät vaikuttavia ja riittäviä nuorten moninaisiin ongelmiin.

Vastaavasti nuorten alle 23-vuotiaiden perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitotakuu, joka säilytettiin 14 vuorokaudessa, kun se muiden osalta pidennettiin 3 kuukauteen, ei näyttäisi hyvinvointialueilla toteutuvan lain edellyttämällä tavalla. Päinvastoin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan alle 23-vuotiaiden hoitoon pääsy on heikentynyt huolimatta siitä, että hoitotakuu on pysynyt ennallaan. Tilastojen mukaan tammikuussa lääkärin vastaanotolle ensimmäisenä hoitokäyntinä pääsi 59 % potilaista 14 vuorokauden kuluessa. Luku oli vuoden 2024 tammikuussa 73 %, josta on vähitellen tultu alaspäin. On huomattava myös, että jatkohoito lääkärin vastaanotolla, jota koskee 7 vuorokauden hoitotakuu, vaikuttaisi pudonneen dramaattisesti toteutuen vain 51 prosentissa tapauksista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

**Kirjallinen kysymys KK 90/2026 vp**

*Miten nuorten terapiatakuun toimeenpano on käytännössä toteutunut ja onnistunut hyvinvointialueilla tähän asti,*

*miten nuorten hoitotakuun mukainen hoitoon pääsy on käytännössä toteutunut hyvinvointialueilla ja miten ne ovat jakautuneet eri terveydenhuollon ammattihenkilöille ja*

*miksi nuorten hoitotakuun mukainen jatkohoito lääkärille toteutuu huonosti?*

Helsingissä 18.3.2026

Ville Merinen sd